

Jedenaście
sposobów na

wyższą emeryturę

EAST NEWS

Miejscem, gdzie przelicza się emeryturę, jest ZUS. Konsultacja z pracującymi tam ekspertami jest bezpłatna. ZUS ma obowiązek przeliczyć emeryturę za każdym razem, gdy zainteresowana osoba (spełniająca pewne wymagania) o to poprosi. Jeśli nowe przeliczenie okaże się mniej korzystne od dotychczasowego, emeryt nic nie traci. ZUS z urzędu kontynuować będzie wypłatę emerytury w dotychczasowej (wyższej) wysokości.

Sposób pierwszy – dokumenty

1 Emerytura przeliczana jest na podstawie wysokości zarobków (z którymi wiąże się wysokość wpłacanych przez lata składek). Warto sprawdzić, czy w wykazie zarobków przedłożonym do wniosku wskazane zostały te najlepsze. Należy też sprawdzić, czy wykazane zostały wszystkie zarobki. Mogło się przecież zdarzyć, że dostarczyliśmy tylko te dokumenty, które były łatwe do zdobycia. Chodzi zarówno o ilość zarabianych pieniędzy, jak i o ilość przepracowanych dni. Każdy jest ważny. O ile bowiem przy ustalaniu prawa do emerytury został uwzględniony każdy dzień, o tyle do obliczenia jej wysokości – zgodnie z ustawą emerytalną – ZUS przyjął pełne lata i miesiące, a pominał dni. Może więc się zdarzyć tak, że udokumentowano 30 lat pracy, 10 miesięcy i 29 dni okresów składkowych. Do ustalenia prawa do emerytury ZUS uwzględnił cały ten okres, jednak przy jej obliczaniu przyjął 30 lat i 10 miesięcy. Gdyby znalazł się 1 dzień, będziemy mieć pełny miesiąc, który – po złożeniu wniosku – zostanie doliczony do emerytury.

Dokumenty, które potwierdzają okresy składkowe i nieskładkowe, to na przykład świadectwa pracy, legitymacja ubezpieczeniowa, zaświadczenie z uczelni potwierdzające ukończenie studiów oraz programowy okres ich trwania.

Dokumenty, na podstawie których ZUS ustala podstawę wymiaru, to np. druk ZUS Rp-7, wystawiony przez pracodawcę lub jego następcę prawnego, legitymacje ubezpieczeniowe zawierające wpisy o zarobkach oraz uwierzytelnione przez osobę kierującą archiwum lub przez przechowawcę kserokopie kart wynagrodzeń. O przeliczenie wysokości emerytury może wystąpić każda zainteresowana osoba.

Sposób drugi – dorabiaj

2 Do emerytury można dorobić. Ci emeryci, którzy ukończyli już 60 lat – kobiety, lub 65 lat – mężczyźni, mogą zarabiać bez ograniczeń. Nie trzeba się obawiać, że ZUS zmniejszy z tego powodu wysokość świadczenia lub zawiesi jego wypłatę.

Inaczej sprawy się mają, gdy ktoś poszedł na tzw. wcześniejszą emeryturę. W tym

Kto by nie chciał mieć wyższej emerytury? Okazuje się, że wiele osób mogłoby dostawać z ZUS-u więcej pieniędzy. Ustawa emerytalna przewiduje wiele możliwości ponownego ustalenia emerytury w nowej, korzystniejszej wysokości.

przypadku osiągnięcia dodatkowych przychodów pociąga za sobą pewne skutki. Jakie? To zależy od tego, ile się zarabia. Emerytura może być niezmienną, ale także wyższą lub niższą. Aktualnie bez żadnych konsekwencji można dorobić miesięcznie maksymalnie 2078,00 zł brutto (70 proc. przeciętnego wynagrodzenia). ZUS zawiesi wypłatę świadczenia, jeśli zarobki przekroczą 3869,20 zł brutto (130 proc. przeciętnego wynagrodzenia). Emerytura będzie zmniejszona, jeśli dodatkowe przychody przekroczą 2078,00 zł, nie będą jednak wyższe od 3869,20 zł miesięcznie (od 70 do 130 proc. przeciętnego wynagrodzenia).

Jeśli jednak nawet wskutek osiągnięcia zarobków emerytura jest zmniejszona lub zawieszona, to i tak w konsekwencji jest to opłacalne. Dlaczego? – przeczytaj uważnie omówienie kolejnego sposobu na podwyższenie emerytury.

Sposób trzeci – dorabiaj i przelicz

3 Warto pracować po przyznaniu emerytury, bo liczy się to... podwójnie. Po pierwsze zarabia się pieniądze, po drugie dodatkowo przepracowany okres oraz osiągnięte zarobki mogą podwyższyć wysokość pobieranego świadczenia. Liczy się każdy przepracowany miesiąc po przyznaniu emerytury – pod warunkiem że odprowadzane były składki na ubezpieczenia

społeczne. Natomiast uzyskane za ten czas zarobki podniosą podstawę wymiaru emerytury, gdy wskaźnik podstawy wymiaru obliczony z uwzględnieniem tych zarobków będzie wyższy od poprzedniego.

Co trzeba zrobić, żeby ZUS przeliczył emeryturę (przeczytaj punkt pierwszy tego przewodnika)? Konieczne jest złożenie wniosku o doliczenie stażu z tytułu wypracowania nowego okresu. Wniosek taki można zgłaszać nie wcześniej niż po zakończeniu kwartału kalendarzowego, a jeśli przestałeś już pracować – można go zgłosić, nie czekając na zakończenie kwartału. Można także złożyć wniosek o przeliczenie podstawy wymiaru emerytury z uwzględnieniem zarobków uzyskanych po jej przyznaniu. Do wniosku dołącza się zaświadczenie o okresie pracy oraz wystawione przez pracodawcę zaświadczenie o wysokości zarobków (formularz ZUS Rp-7).

Jeśli nowy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury będzie wyższy, do przeliczenia emerytury zostanie zastosowana kwota bazowa, obowiązująca w dacie zgłoszenia wniosku o ponowne obliczenie emerytury. Tak wyliczone świadczenie, a więc z wyższym wskaźnikiem i obliczone od nowej kwoty bazowej, z pewnością będzie korzystniejsze.

Ale nie tylko. Może się okazać, że wskaźnik będzie niższy, ale emerytura obliczona od nowej kwoty bazowej – wyższa. Z możliwości

przeliczenia podstawy wymiaru emerytury od niższego wskaźnika mogą skorzystać te osoby, które nie pobrały ani jednej emerytury, a do przeliczenia wskażą zarobki choćby częściowo uzyskane po jej przyznaniu. Może to się zdarzyć, gdy – na przykład – cały czas pracują, więc ich emerytura jest zawieszona, a nowo obliczony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury jest niższy od ostatnio obliczonego, ale skorzystają, bo emerytura zostanie ustalona od nowej, korzystniejszej kwoty bazowej.

Może się zdarzyć i tak, że osoba, która przeszła na emeryturę, pracuje i podlega ubezpieczeniu społecznym. Jeśli do obliczenia emerytury wskaże zarobki w całości uzyskane po jej przyznaniu (z 10 kolejnych lat kalendarzowych), a wskaźnik wyniesie co najmniej 130 proc. – emerytura zostanie obliczona od nowej kwoty bazowej. Dla wielu osób takie obliczenie może okazać się bardzo korzystne. Również i w tym przypadku emerytura obliczana jest od

nowej kwoty bazowej, co – nawet przy niższym wskaźniku – może okazać się korzystniejsze.

Sposób czwarty – znalazłeś zarobki

4 Skorzystałeś z informacji wskazanych przy omawianiu sposobu pierwszego i dotarłeś do zarobków, których nie przedłożyłeś, ubiegając się o emeryturę. Przynies do ZUS zaświadczenie – a pracownicy sprawdzą, czy przyjęcie zarobków z tego zaświadczenia do podstawy wymiaru będzie korzystne.

Jeśli przechodziłeś na emeryturę dawno, jeszcze przed 1999 r., może korzystniejsze będą zarobki z innych 3, 4 czy 8 lat niż te, od których obliczono emeryturę. A może korzystniejsze będą zarobki z 10 kolejnych lat wybranych z 20 lat poprzedzających rok zgłoszenia wniosku o przyznanie emerytury lub przeliczenie podstawy jej wymiaru, czy nawet z 20 lat kalendarzowych dowolnie wybranych ze wszystkich lat pracy sprzed przyznania świadczenia lub sprzed daty zgłoszenia wniosku o przeliczenie emerytury? Warto sprawdzić. Pamiętaj jednak, że warunkiem takiego przeliczenia emerytury jest wyższy wskaźnik. Kwota bazowa będzie wprawdzie ta sama, jednak

wyższy wskaźnik zagwarantuje wyższe świadczenie.

A może pracodawca wypłacił jakieś zaległe wynagrodzenie, za które opłacono składki na ubezpieczenia społeczne, a które pochodzi z okresu, z którego obliczono podstawę wymiaru emerytury. Nie zapomnij dostarczyć zaświadczenia – ZUS obliczy ponownie wysokość emerytury, od wyższej podstawy wymiaru.

Sposób piąty – miałeś prawo do renty lub świadczenia przedemerytalnego – sprawdź

5 Jeżeli w chwili ubiegania się o emeryturę byłeś uprawniony do renty z tytułu niezdolności do pracy lub do świadczenia przedemerytalnego, ale tego przyznano jeszcze przez urząd pracy – do obliczenia podstawy wymiaru emerytury mogłeś wskazać zarobki uzyskane w 10 kolejnych latach wybranych z 20 lat sprzed roku zgłoszenia wniosku o emeryturę albo z dowolnych 20 lat, w których byłeś ubezpieczony, również przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o emeryturę. Mogły to być te same zarobki, które wskazałeś do obliczenia podstawy wymiaru renty lub świadczenia przedemerytalnego. Możesz też wskazać zarobki ustalone z innych 10 lat wybranych z 20 lat poprzedzających rok ubiegania się o emeryturę lub z dowolnych 20 lat kalendarzowych, ale tylko tych, w których pracowałeś.

Sprawdź, czy za podstawę wymiaru emerytury masz przyjętą podstawę wymiaru renty albo emerytury obliczonej do ustalenia świadczenia przedemerytalnego, czy też podstawę tę masz ustaloną na nowo, a więc od zarobków i od kwoty bazowej obowiązującej w dacie ustalenia emerytury. W większości przypadków korzystniejsze jest ustalenie podstawy wymiaru od zarobków, jednak były trzy takie lata, w których korzystniejsze było przyjęcie podstawy wcześniej przyznanego świadczenia.

Jeśli za podstawę wymiaru emerytury masz przyjętą podstawę wymiaru renty lub emerytury obliczonej dla potrzeb świadczenia przedemerytalnego, a posiadasz zarobki ze wskazanych wyżej 10 lub 20 lat – zgłoś wniosek o obliczenie podstawy wymiaru emerytury od tych zarobków. Nic nie ryzykujesz – jeśli dotychczasowa podstawa wymiaru jest korzystniejsza – ZUS nadal będzie wypłacał emeryturę obliczoną od tej podstawy.

Sposób szósty – zamiana

6 Zamiana emerytury wcześniejszej na emeryturę przyznaną po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego też może przynieść korzyści. Kto może zamienić emeryturę? Każdy, kto jest

DOKOŃCZENIE NA S. 46

► DOKOŃCZENIE ZE S. 45

na wcześniejszej emeryturze (nieważne, kiedy na nią przeszedł) i osiągnął wiek emerytalny (60 lat kobieta i 65 lat mężczyzna).

Zysk z obliczenia nowej emerytury ma miejsce wówczas, gdy po przyznaniu emerytury wcześniejszej podlegałeś ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu przez co najmniej 30 miesięcy. W takim przypadku część socjalna (stanowiąca 24 proc. kwoty bazowej) kolejnej emerytury ustalana jest od kwoty bazowej obowiązującej w dacie przyznania tej nowej emerytury. Pozostałą część emerytury uzależnioną od podstawy wymiaru i przebytych okresów (tzw. część stażową) ustala się od dotychczasowej kwoty bazowej, a następnie waloryzuje. To, ile dokładnie przez zmianę emerytury można zyskać, trzeba przeliczyć. Każdy przypadek jest inny. O przyznanie nowej emerytury trzeba wystąpić samodzielnie. Wszystko załatwia się w oddziale albo inspektoracie ZUS-u. Składamy:

- wniosek na piśmie;
- dokumenty poświadczające okresy zatrudnienia, przebyte po dacie nabycia wcześniejszej emerytury, a także inne dokumenty, które nie zostały złożone wcześniej, a mogą wpłynąć na wysokość emerytury.

Sposób siódmy – z renty na emeryturę

7 Każda osoba uprawniona do renty z tytułu niezdolności do pracy, a spełniająca warunki do emerytury – może zgłosić wniosek o to drugie świadczenie.

Korzyści takiej zamiany świadczeń sprowadzają się do tego, że do ustalenia podstawy wymiaru emerytury możesz wskazać te same zarobki, jakie wskazałeś do renty (jeśli pochodzą z 10 kolejnych lat kalendarzowych, wybranych z 20 lat poprzedzających rok zgłoszenia wniosku o emeryturę, lub z dowolnych 20 lat sprzed przyznania emerytury), a wysokość emerytury zostanie obliczona od nowej, korzystniejszej podstawy wymiaru.

Można również wskazać zarobki z innych 10 lub 20 lat, nawet niższych niż te przyjęte do podstawy wymiaru renty (np. gdy podstawa wymiaru renty była obliczona od zarobków z 3, 6 czy 8 lat) – obliczenie emerytury od nowej kwoty bazowej w większości wypadków oznacza wyższe świadczenie.

W przypadku składania wniosku o emeryturę warto, aby osoba uprawniona do renty przedłożyła wszystkie zarobki, jakimi dysponuje. ZUS wybierze najkorzystniejszy sposób ustalenia podstawy wymiaru emerytury.

Jeśli nie zdecydujesz się na złożenie wniosku o emeryturę, to z chwilą, gdy skończysz 60 lat

(kobieta) lub 65 lat (mężczyzna) – ZUS z urzędu przyzna Ci emeryturę. Jej wysokość obliczy w najkorzystniejszy sposób, opierając się na dokumentach zgromadzonych w aktach rentowych. Jednak zawsze będziesz mógł – po przedłożeniu nowych dokumentów – złożyć wniosek o ustalenie emerytury w korzystniejszy sposób.

Sposób ósmy – zbieg świadczeń

8 Co to znaczy? Są osoby, które mają ustalone prawo do dwóch lub więcej świadczeń. Osoby mające przyznaną rentę z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej albo z tytułu wypadku w drodze do pracy lub z pracy, który miał miejsce przed 1.01.2003 r. bądź rentę inwalidy wojennego czy wojskowego z tytułu niezdolności do pracy pozostającej w związku ze służbą wojskową, albo rentę dla kombatantów lub osób represjonowanych, gdy nabędą emeryturę, uzyskają możliwość pobierania dwóch świadczeń.

Ale uwaga! Nie mogą brać pełnych świadczeń, lecz tylko:

- emeryturę powiększoną o połowę renty lub
- rentę powiększoną o połowę emerytury

Sposób dziewiąty – dodatki

9 Gdy emeryt ukończy 75 lat, ma prawo do dodatku pielęgnacyjnego w miesięcznej wysokości wynoszącej od 1 marca 2008 r. 163,15 zł. Kwota dodatku ustalana jest raz do roku i od 1 marca 2009 roku będzie zmieniona. Co ważne, dodatek wypłacany jest bez potrzeby składania wniosku. Podstawę do przyznania dodatku pielęgnacyjnego przed osiągnięciem tego wieku stanowi orzeczenie lekarza orzecznika ZUS lub komisji lekarskiej, uznającej emeryta za niezdolnego do samodzielnej egzystencji.

Sposób dziesiąty – waloryzacja

10 „Podwyżka” emerytur to waloryzacja, która – zgodnie z ustawą emerytalną – będzie przeprowadzana corocznie, zawsze od 1 marca. Ostatnia miała miejsce w marcu 2008 r.,

a kolejna waloryzacja emerytur nastąpi od 1 marca 2009 r.

Na czym polega waloryzacja? Waloryzacja polega na pomnożeniu kwoty świadczenia i podstawy jego wymiaru w wysokości przysługującej ostatniego dnia lutego roku kalendarzowego, w którym przeprowadza się waloryzację przez wskaźnik waloryzacji. Ten z kolei zależy od wzrostu cen (inflacji) i jest powiększony o co najmniej 20 proc. wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim roku kalendarzowym.

Zmiana wysokości emerytur w ramach waloryzacji następuje z urzędu, a jeśli wypłata świadczenia była wstrzymana – po jej wznowieniu, z uwzględnieniem wszystkich kolejnych waloryzacji przypadających w okresie wstrzymania wypłaty.

Sposób jedenasty – zamiana zerowych zarobków.

11 4 września 2008 r. Sejm RP uchwalił nowelizację ustawy o emeryturach i rentach z FUS, która wprowadziła od 1 stycznia 2009 roku zasadę pozwalającą na zastąpienie zarobków zerowych zarobkami w kwocie minimalnego wynagrodzenia. Jeśli więc w chwili wyliczania emerytury nie udało Ci się udowodnić wysokości uzyskiwanych zarobków i według dotychczasowych przepisów przyjęto w takim przypadku przychód – dochód zerowy, w nowym roku powinieneś wystąpić do ZUS o przeliczenie świadczenia. Za okresy, za które nie udało Ci się udowodnić dokumentami wysokości wynagrodzenia,

ZUS przyjmie obowiązującą w tamtych latach wysokość płacy minimalnej. Osoby, których dotyczy nowelizacja mogą wnioskować o przeliczenie przyznanych im świadczeń. Bez złożonego wniosku ZUS nie przeliczy świadczenia. Jeżeli wniosek złożysz do końca 2009 r., ZUS przeliczy świadczenie z wyrównaniem od 1 stycznia 2009 r. Ważne! Osobom, które wniosek o przeliczenie zgłoszą po 31 grudnia 2009 r., ZUS przeliczy świadczenie od miesiąca zgłoszenia wniosku. ■

Masz pytanie – zadzwoń do eksperta ZUS w środę 21 stycznia 2009 r., w godz. 12.00–14.00, tel. 032 608 80 84